

Välkommen till Forskarpanelen avsnitt fyra

*Utmärkt lärare –
forskningen om lärarskicklighet
och vägarna dit*

Jan Håkansson, professor i pedagogiskt arbete HDa

Anna Teledahl, lektor i matematikdidaktik

Martin Göthberg, lektor vid Mora Gymnasium och HDa

Mats Tegmark, docent Högskolan Dalarna

Utmärkt lärare

Forskningen om lärarskicklighet och vägarna dit

JAN HÅKANSSON & DANIEL SUNDBERG

HÖGSKOLAN
DALARNA

Forskningsperspektiv på lärarskicklighet och vägarna dit

Forskarpanelen Högskolan Dalarna 2024-08-19

Några forskningsbaserade svar på frågor om ...

... undervisningsskicklighet, lärarskicklighet, pedagogisk skicklighet

Vad är vad och vilka är vägarna dit?

Jan Håkansson

jaha@du.se

En komplex fråga – var börjar man?

I de "kalla" kriterierna?

Den mest stabila och signifikanta faktorn för att förutse elevers prestationer i läsning och matematik är andelen välkvalificerade och behöriga lärare i ett land eller geografiskt område (Darling-Hammond, 2000).

I de "varma" kriterierna?

Det är äktheten och engagemanget som gör att vissa lärare sticker ut som särskilt bra, inte några särskilda beteenden (De Bruyckere & Kirschner, 2016).

HÖGSKOLAN
DALARNA

Forskningssyntes

Bygger vidare på tidigare forskningsöversikter –

- *Utmärkt undervisning* (2012;2020)
- *Utmärkt skolutveckling* (2016)
- *Utmärkt ledarskap i skolan* (2018)

Utmärkt lärare (2023) bygger på
9 Internationella Handbooks of research
83 vetenskapliga publikationer 2000-2023
160 bakgrundsreferenser

En strävan att få fram forskningsynteser som erkänner
komplexitet och kontexter

Men också att att överskrida polariseringar...

Lärares arbete – konst eller vetenskap?

”Undervisning är en konstart med en vetenskaplig grund. Den är kreativ i sitt utförande men vetenskaplig i de principer den grundar sig på” (Nathanel Gage, 1917-2008).

Faktaförmedling eller upptäckande?

Skickliga lärare använder en bred repertoar av båda delar (och allt däremellan), t.ex:

- direkt och explicit förklarande undervisning (i klassrummet eller digitalt)
- elever arbetar med och löser uppgifter (individuellt eller i grupper)
- diskussion (i klassrummet eller digitalt)
- elever utforskar lärostoff

Undervisningsskicklighet, lärarskicklighet och pedagogisk skicklighet – vad är vad?

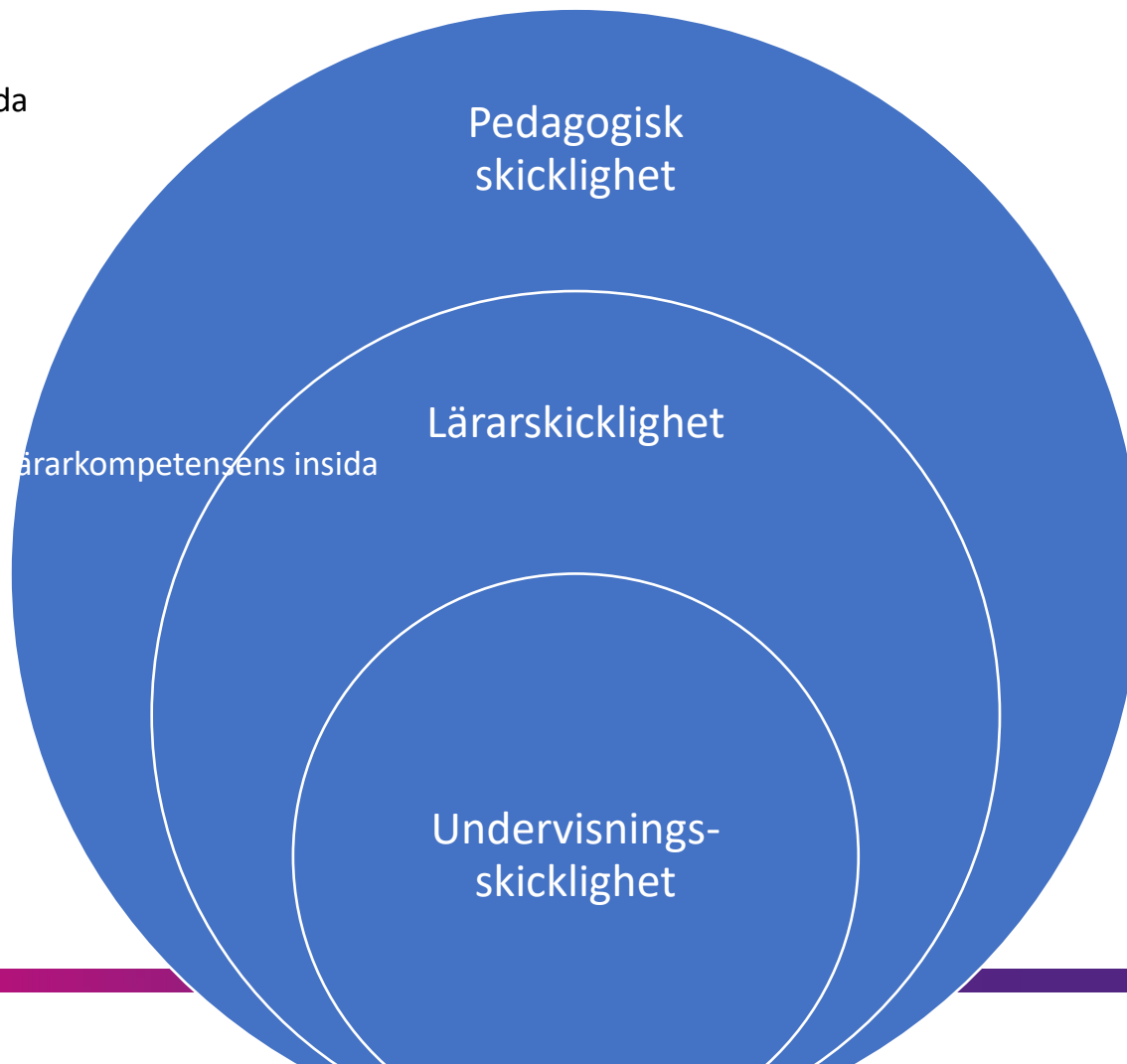
Lärarkompetensens utsida

Pedagogisk
skicklighet

Lärarkompetensens insida

Lärarskicklighet

Undervisnings-
skicklighet

Lärarskicklighet – en syntes

- MÅL OCH RIKTNING
- INNEHÅLL OCH UNDERVISNING
- KOMMUNIKATION OCH RELATIONER
- UPPFÖLJNING OCH UTVECKLING

(s. 114-116)

Lärarskicklighet - en definition

UTÖVER GEDIGNA ÄMNESKUNSKAPER:

- En lednings- och organiseringsdimension
- En relationell dimension
- Didaktiskt kunnande
- En utvecklingsdimension

(s. 117-118)

Lärarskicklighet ur elevernas perspektiv

”... eleverna sitter i klassrummet, de vet huruvida läraren ser lärandet genom deras ögon och de är medvetna om kvaliteten i relationen med sin lärare” (Hattie, 2009, s. 116).

EN VIKTIG NYCKEL: KOMBINATIONEN AV AFFEKTIVA OCH
KOGNITIVA SIDOR AV LÄRARSKICKLIGHETEN (Hirsch & Segolsson,
2020)